

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KOZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, I. ova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Andrássyminiszter beszéde.

A belügyi költségvetési vita alkalmából Andrássy Gyula gróf, belügyminiszter nagyszabású beszédet mondott, melyet a képviselőház általános figyelemmel kísért és a végén zajos tetszésnyilvánításával honorált. Az ő megszokott fölüeny nyugodtságával, minden frázis és öntetszelgő szellemesség nélkül, szigoru logikával építette fel érveit és fegyverezte le a nemzetiségieket és az okvetetlenkedő szociálisták érdekében felszóltat Mezőfi Vilmost. Nem fűzünk hozzá reflexiókat, mert hasznosabb szolgálatot teszünk a közvéleménynek, ha a miniszter beszédének azt a részét közöljük, mely közönségünket is leginkább érdekli.

A beszéd így hangzik:

Az első kérdés, amely itt felvetődött és a mely — sajnos — olyan nagy helyet foglal el ma a képviselőház vitáiban: a nemzetiségi kérdés. Ezzel a kérdéssel ma tüzetesen foglalkozni nem kívánok. Már többször volt alkalmam álláspontomat kifejteni és felek tőle, hogy igen gyakran lesz alkalmam arra visszatérni. Folyton és folyton halljuk itt ezt a szerencsétlen nemzetiségi kérdést fejtegetni, kevéssé haszonnal az ügyre nézve. Lukács t. képviselő ur azt mondta, hogy elhibázzuk mi egészen a politikánkat, midőn az u. n. agitátorok ellen küzdünk. Ő azt mondta — egészen csodálatos dolog ilyen mondani, — hogy inkább az volna a helyes politika, hogyha mi őket a helyes elvekben támogatnánk. Csodálatos, mondhatnám, majdnem naiv remény az, hogy a magyar állam támogassa azoknak a törekvéseit, a kik a magyar állam egységét veszélyeztetik. Teljesen hamisan állítják fel mindig a nemzetiségi t. képviselő urak a kérdést; mindig azt mondják, hogy mi az anyanyelvüket veszélyeztetjük, mi őket meg akarjuk magyarosítani. Mindez tökéletes tévedés. Magyarosítani itten erőszakkal nem akar senki, hanem igenis a kultura erejével, de erőszakkal magyarosítani nem célja a kormánynak, nem is volt célja a magyar nemzetnek soha. Tévesen, hamisan állítják ezt hangulatsinálás végett. A mi a célja volt és a célja lesz a magyar állam politikájának mindig, mindaddig, amíg magyar lesz, az az állam egységét, a nemzeti egységet feltétlenül fenntartani. Addig, amíg ezzel a szemponttal szembe helyezkednek a nem-

zetiségi képviselő urak, addig velük szóba sem állunk, addig paktumról, modus vivendikről, koncessziókról beszélni sem lehet. Helyezkedjenek ők azon elvi alapra, amelyen áll a nemzetiségi törvény is, fogadják el a magyar politikai nemzet egységét, cselekedjenek eszerint és akkor meg vagyok győződve, hogy igen könnyen meg fogjuk találni azt az utat, amelyen az ő konkrét egyes sérelmeiket megoldani lehet. Addig azonban nem is keresünk semminemű módozatot, érintkezést, addig el nem ismerjük létük jogosultságát, olyan tényezővel pedig, amelynek már a létét is a nemzet elleni sérelemnek tartjuk, egyáltalában szóba sem állunk.

Ezen rövid megjegyzés után áttértek Mezőfi Vilmos t. képviselő ur tegnapi felszólalására, a melyben ő a belügyi kormányzatot elég keményen megtámadta. Ő sürgeti a gyülekezési és egyesülési jog kodifikálását. Mezőfi t. képviselő ur felhoz számtalan konkrét esetet, amelyben bizonyítja, hogy a közigazgatási hatóságok helytelenül alkalmazzák a létező jogszabályokat a gyülekezési és az egyesülési jogban. Én tényleg kénytelen vagyok elismerni, hogy azon felhozott példák nagy részében az illető közigazgatási hatóságok nem helyesen jártak el; elismerem, hogy tényleg olyan indokolásokat terjesztettek elő, amelyek tökéletesen tartalmazatlanok, de kérem, ezért a belügyi kormányt felelőssé tenni nem lehet. Minden főszolgabíró saját meggyőződése, ismerete és jogismerete szerint jár el, a belügyminiszter esetleges mulasztása csak abban állhat, hogyha eléje kerül a dolog, akkor hibásan jár el, ha a megfelelőbbek és törvénytelen határozatot meg nem semmisíti és ezért a t. képviselő ur, ha azok érdekében kívánt volna eljárni, akiknek a jogát a főszolgabírók konfiskálták, akkor nézetem szerint nem azt kellett volna tennie, hogy már másodszer itt ilyen természetű hangzatos beszédet tartson, hanem akkor azt a fáradságot, amelyet arra fordított, hogy összegyűjtse ezeket a konkrét adatokat, inkább arra kellett volna fordítania, hogy kioktassa a feleket, hogy megvan a telebbezési jog, hogy forduljanak a minisztériumhoz, ha a hatóság jogait megsértette. Ha ezt teszi a képviselő ur, akkor a konkrét esetben használ, de nem áll ott mint szabadsághős választói körében. Én azonban azt látom, hogy a t. képviselő ur inkább ezt ohajtotta, mint azt, hogy használjon az egyes konkrét esetekben.

Az egyesületi jogról szólva, a t. képviselő ur engem támad s azt mondja, hogy itt szűkebben kezel-

jük a hatalmat és ahol csak tehetjük, feloszlatni törekszünk a munkások egyesületeit. Ő itt úgy állítja oda a dolgot, mintha egyes nagybirtokosok érdekében járnék el. Ezt a leghatározottabban visszautasítom. Soha semmi nagybirtokosnak az érdekében egy szakszervezetet sem oszlattam fel, nem is fogok. Soha egyénnek azt nem mondtam: kérem itt nagybirtokosok érdekéről volt szó, azért részrehajló, azért egészen másképpen fogja fel a dolgot, kérem, én soha erre nem tekintek, soha nem is járulnak hozzám ilyen kérdéssel, mert jól tudják, hogy hiába tennék. Ismernek eléggé arra, hogy tudják, hogy más engem ilyen kérdésben nem vezethet, mint csakis a közérdek.

A szakszervezetek feloszlatását mindig magam végzem. Ennélfogva nagyon jól ismerem az eseteket és mondhatom, hogy sajnos, szinte tipuszerűen mindig ugyanazok az okok szerepelnek és mindig olyanok, hogy meg vagyok róla győződve, hogy ha a t. képviselő ur ismerné azokat, négy szemközt kénytelen volna nekem bevallani, hogy nem tehetek mást, mint hogy feloszlassam azokat a szakszervezeteket. Nem tendencia, nem üldözés, nem az a cél vezet, hogy megakadályozzam a munkások szervezését, de vezet az, hogy a szabadságnak legnagyobb veszélye, a szabadsággal való visszaélés, hogy a szabadságot soha nem szabad kiterjeszteni odáig, hogy annak nevében zsarnokoskodjanak. Mert mi történik? A feloszlatott szakszervezeteknél a tipikus esetek a következők: Legtöbbnyire hiba van a pénzügyes körökben. Hiányzik a számlák, nincs bevezetve a kiadás és teljesen önkényesen jár el legtöbbnyire az illető vezetőség azzal a pénzzel, amely nem az övé. A második ok rendszeren, hogy az alapszabályokban megállapított tagdíjnál sokkal magasabb összeget szednek be lapok számára vagy más célra.

A harmadik és a legnagyobb visszaélés, amely elő szokott fordulni az, hogy diktálni akarják a szerződéseket, amelyeket a szakszervezet tagjai a munkaadóval kötnek és azt, aki hajlandó más feltételekkel kötni szerződést, mint aminő feltételeket jónak talál annak a kupaktanácsnak a vezetője, üldözi, bojkottálják, egyéni érdekében és szabadságában veszélyeztetik. Van-e nekem jogom azt elnézni, nem-e követnék el mulasztást az egyéni szabadság, a közszabadság s az ország vagyonosodásának érdeke ellen, ha elnézném az ilyen és akkor, mikor a hatóság ezt jelel, mikor az alapos vizsgálat alapján mindez kiderül, el nem jár-

nék szigoruan. Ez nézetem szerint kötelességmulasztás volna. Mert, hogy a nagybirtokos érdekében is cselekszem, de elsősorban a köz érdekében és egyenesen azok érdekében, kik tagjai ennek a szervezetnek és szenvednek a vezetők visszaélései következtében. Ha látná a t. képviselő ur azoknak a leveleknek a tömegét, amelyeket én kapok, ha látná azokat a panaszokat, amelyekben a szegény munkásember jajgatva mondja el, hogy ő nem bír megélni mert megakadályozták abban, hogy akció szabadságát kifejttesse, hogy ott vállaljon el munkát, ahol az neki tetszik, ha látná a képviselő ur, hogyan panaszokodik az a szegény ember azért, hogy azt a véres, verejtékes munkával megszerzett pénzt sokszor jogtalan címen elzsarolják tőle, akkor a képviselő ur, ha a nép barátja, nem volna feltétlenül és mindig a szakszervezetek barátja. Mert azokat a szervezeteket, ahol jó a vezetés, ahol tényleg a munkásosztály érdekeit képviselik, üdvös szervezeteknek tartom, azokat bántani nem fogom. Ellenkezőleg örülök azon, hogy ha jó vezetés mellett szervezkedik a munkásság, de a munkásságra nézve rendkívül károsnak és veszélyesnek tartom azt, ha az a munkás, ki nem áll az értelmi tehetségnek azon a nivóján, amely megkívántatik ahhoz, hogy az illető saját érdekeit megvédhesse, szabad prédául dobhatik oda az illető vezetők visszaéléseinek.

Ezzel bucsuzom Mezőfi t. képviselő urtól és rátérek a többi szónokra. Itt a gondolatoknak egész halmazára merült fel. A különböző képviselő urak a közigazgatás különböző kérdéseit vetették fel és ennek számos kérdésénél sürgős reformálását kívánták. Én e tekintetben egyetértek úgy Kmety, mint Horváth t. képviselő urral s mindazokkal, akik azt mondták, hogy a közigazgatás reformra szorul. Igenis tudom, hogy az messze van a tökélytől; igenis tudom, hogy főleg azon elvi ellentét, amely azelőtt a pártok között a közigazgatás reformjának mikéntjére vonatkozólag uralkodott, megakasztotta a reformot annak dacára, hogy mindenki elismerte annak gyakorlati szükségességét s nagyfokú sürgősséget is. Ma szerencsére ezen elvi ellentét a pártok között megszűnt, ma azt hiszem, nincs a parlamentben oly árnyalat, mely az államosítás megvalósítását akarja, ma mindnyájan az önkormányzat erősítésének alapelvein állunk. Tekintve ezt, azt hiszem, hogy ma könnyen megvalósítható a reform, ma nem lesz az az elvi akadály, amely a múltban volt. Azt hiszem, hogy a legsürgő-

sebb feladat a jövőben a közigazgatás reformja lesz. És pedig azt hiszem, hogy a közigazgatás hatályát az önkormányzati elv tartása mellett is nagy mértékben lehet fokozni és kell is fokozni. Azon konkrét gondolatok között, melyeket erre nézve itt hallottam, legyen szabad egy párt felemlíteni.

Kmetty Károly képviselő ur — azt hiszem ő volt az — a járási önkormányzat kifejléséről beszélt. Ennek én régi híve vagyok és meg vagyok győződve, hogy az ország egy nagy részében, azonban nem mindenütt, de nagy részében a járási önkormányzatának kifejlésére nagyon hasznos lesz. A megye nagy terület. A megye közügyei iránt nincsen meg az a közvetlen érdeklődés, amely előfeltétele az önkormányzati életnek. Ennélfogva ott, ahol van kellő intelligencia, ott a járási önkormányzatnak, a járási bizottságok kifejlését hasznosnak tartom. Azonban egy sablonra nem lehet az országot huzni. És egyáltalában azon meggyőződésben élek, hogy egyik főhibája volt a mi közigazgatási törvényeinknek, hogy a francia minta szerint sablonokba öntötték mindent. Ha török, ha szakad, Erdélynek épp úgy kell kezeltetnünk, mint az Alföldnek. Homlok-egyenest ellenkező viszonyokra nálunk ma ugyanazokat a jogszabályokat kell alkalmazni. Ez óriási hiba. Az én törekvésem az lesz, hogy a törvényt alkalmazza a különböző viszonyokhoz, úgy mint az pl. Angliában van, ahol igen sok permissiv törvény van. Nem tartozik minden megye életbeletetni ugyanazon jogszabályokat, tőle függ, hogy megteszi-e vagy nem; azonban ha megteszi, akkor meg van állapítva előre annak a jogszabálynak az egész részletezése. Én azt hiszem, hogy még egyes megyékben szükséges lesz a járási önkormányzatot kifejlesztetni, úgy más megyékben az lenne éppen szükséges, hogy a megye bírjon a községekhez közelálló ellenőrző és végrehajtó hatalommal, végrehajtó eszközökkel, hogy a járási kisebbek legyenek, vagy pedig a járás és a község közé egy a jegyzői hatalommal plus új jogokkal felruházott egyén illesztessék s az képviselje ott a megyét, illetőleg a magyar állam hatalmát.

A miniszter azután áttért a városok és az illetékesség megállapításának ügyére és beszédét a Ház általános tetszése mellett végezte.

A „Székely Társaság“ ülése.

A helybeli „Székely Társaság“ vasárnap e hó 17-én délután 4 órakor tartotta ülését a vármegyeháza dísztermében, miután a „Jótekonyság“ ugyanazon időben a kisteremben ülésezett. Dacára a kedvező szép időjárásnak és azon körülménynek, hogy a „Polgári Önképző egyesület“ is csaknem ugyanazon időben tartotta közgyűlését, mégis száznál több tag jelent meg, kiket Mátéffy Domokos elnök üdvözölve, felkért, hogy a tárgysorozat első pontja értelmében, a választmány megválasztását ejtsék meg. Dr. Paál Árpád előterjesztése alapján, a választmányba egyhangulag megválasztottak: Dr. Kovácsy Albert, Dr. Sebessy János, Dr. Paál Ernő, Hargita Nán-

dor, Solymossy Endre, Deréki Antal, Gyerkes Mihály, Szabó Endre, Barcsay Károly, Zárug Antal, Biró István, Balázs Károly, Keszler János, Nagy János, Szabó József, Péter József; póttagoknak; Dr. Szabó Gyula, Duka András, Csillag István, Fekete Béni.

A tárgysorozat második pontjával elnök, a „Székely szövetség“ és az erdélyi hírlapírók gyűléseinek városunkban történendő meghívásának tárgyát terjesztette elő, melyet a gyűlés, Dr. Kovácsy Albert, Solymossy Endre, Deréki Antal, Dr. Soó Domokos, Balázs Károly, és még mások hozzászólása után egyhangulag és lelkesedéssel magáévá tett, mire Dr. Paál Árpád felolvasta a remekül fogalmazott meghívó szövegét, melyet itt szövezerint közlünk:

A székely társaságok szövetségének
Marosvásárhely.

Kedves Atyámfiai! Székelyudvarhely város tarsadalmá nevében szeretettel köszöntünk titeket. Csaba népének hagyományokat megőrző, nemzetet megvédő, ősi együttérzése dobban meg szívünkben, mikor ezt a köszöntő szót megüzenjük. És éppen ez együttérzésnek akarunk mi emlékeztetés ünnepet szerezni, mikor kérésrel fordulunk hozzátok.

Az a mi kérésünk, hogy ez idén itt városunk falai közt legyen a székely társaságok közös nagygyűlése, s ugyanez alkalommal jöjjenek össze itt a székely és erdélyi újságírók is. Lelekesült egyértelműséggel fejeződött ki mai ülésünkben ez a kívánságunk.

Hagyományos vendégszeretettel meghívunk tehát titeket mihozzánk, s felkérünk, hogy ezt a meghívónkat az összes székelytársaságoknak és a mi sajtónk munkásainak tudtul adni sziveskedjete. Számításunk és óhajításunk szerint a gyűlés idejéül augusztus második fele volna legalkalmasabb. Várjuk jó reménységgel, hogy meghívásunkat éppen olyan örömmel elfogadjátok, mint a milyen örömmel mi azt kimondottuk.

A székely anyavárosban is legyen immár ünnepe a Csaba népe együttérzésének, s ebből a városból is hangozzék ki a székely társadalom egyöntetű erős szava! Nem kicsinyes helyi érdek, vagy vendéglátó hűség mondatja velünk ezt a kívánságot, hanem a székelység nemzeti hivatásának öntudata. Ebben a nemzeti hivatásunkban Székelyudvarhely város tarsadalmára a szomszédos nemzetiségi városok tarsadalmával szemben óriási feladatok nehezülnek, sőt e feladatok teljesítésében még példaadóként is kell előljárnia azon testvérvárosok előtt, melyek nemzetiségi vidékekkel nem képeznek előfokot; Székelyudvarhelynek tehát feladata kivételében sulyra, jelentőségre van szüksége, ezt a székelység közös együttérzésének kell megadni.

Ezért hívjuk ide a székely közvélemény tényezőit, hogy városunk tarsadalmát is felszerkentse elhagyott érzéseiből ez a találkozás, s hogy kifelé is e találkozás ténye éreztesse a maga természetes hatását. Hiszen a székelység fiainak a régi anyavárosba való gyülekezése megbecsülő, kitüntetett elismerése lesz annak, hogy Székelyudvarhelynek az anyavárosi jelentősége ma is megvan. Oly erkölcsi erőt fog ez adni a mi váro-

sunk tarsadalmának, a minek segítségével könnyen és lelkesülten küzdhet az egész székely társadalmat átható nagy érdekekért. Oly szellemi súlyhoz jut városunk, melylyel a reá nehezű óriási feladatokat a nemzeti hivatás kifejtésében való nehéz teendőit bizonyára lebirhatja.

Miidezeket átérzve, meggondolva, ismét hívunk szíves szeretettel, siesetek hozzánk. Várjuk nagy reménységgel örömet hozó beleegyező válaszokat s a nagygyűlésnek, valamint az újságírók összejevetelének részletes terveit. Addig is vagyunk hozzátok székely testvéri üdvözléssel.

A „Székelyudvarhelyi Székely Társaság“-nak Székelyudvarhelyen, 1908. május 17-én tartott közgyűléséből.

Dr. Paál Árpád Mátéffy Domokos
titkár. elnök.

Dr. Soó Domokos ezután kérdés tárgyává teszi a költségek fedezetét és a városi tanács részéről jelenti, hogy a Tanács Betegh Pál benyújtott indítványa alapján már támogató állást is foglalt ez ügyben, a mit az ülés örömmel és köszönettel tudomásul vett. Dr. Paál Árpád jelenti, hogy Ugron Ákos főispán és Dr. Sebessy János is már megígérték lelkes támogatásukat és így az akkor rendezendő kiállítás ünnepségek, a vendégek fogadása és ellátása minden tekintetben méltó lesz városunkhoz.

Elnök azt véli legcélszerűbbnek, hogy a rendezés nagy munkájának megosztására neveztesse ki szakbizottságok és, hogy addig egy nagyobb gyűlést ne kelljen ismét összehívni, tanácsos lenne ha a mostani ülés a választmányt bizná meg a további teendők elintézésével, melyek csak akkor vehetnék kezdetüket, ha már a „Székely Szövetség“ a meghívásra kedvező választ adott. Az ülés az elnöki előterjesztést elfogadta, valamint Balázs Károlynak azon indítványát is, hogy a majd tartandó nagygyűlésen a „Székely Társaság“ helybeli tagjai jelvényekkel láttassanak el. Néhány részletes ügyre vonatkozó felszólalás után más tárgy hiányában elnök az ülést bekezesztette.

Jóleső örömmel tölti el lelkünket a „Székely Társaságnak“ mai napon hozott határozata és az az érdeklődés, melyet a társadalom minden rétege az ülés iránt tanusított; és bár sokakat láttunk, a kik nem voltak jelen, különösen azok közül, a kik mindig kedvetéssel hangoztatják, hogy ők milyen bőlesen intézik városunk és megyénk ügyeit, mégis szívesen konstaláljuk Dr. Kovácsy Albert orsz. képviselő, Dorner Béla, Dr. Paál Ernő, Dr. Soó Domokos, Stratzinger Emil, Betegh Pál, Solymossy Endre, Vári Albert, Nosz Gusztáv, Szentpétery Gergely, Pálffy Aladár, Becsek Aladár, Duka András, Csillag József, Dr. Szövényi László, Dr. Kovácsy László és a kereskedelem és ipar számos előkelő képviselőinek jelenlétét, kik mind odaadó figyelemmel és lelkesedéssel kísérték az ülés lefolyását és győzedelemre segítették a hagyományos székely vendégszeretetet.

Nem kevésbé örvendetes az a tény is, hogy az ülés folyamán a jelenlevők közül számosan jelentkeztek, kik a társaságba való lépésüket bejelentették.

Dr. Paál Árpád titkár azon kijelentéssel terjesztette elő indítványát a választmányra nézve, hogy ne essék senkinek se zokon, ne bántsa senki hűségét, ha neve véletlenül kimaradt, — ugyanezt kérjük most mi is azoktól, kiknek nevét a jelenlevők névsorából fel nem említettük, mert ezt lapunk szűk kerete nem engedi; azt pedig mindenki tudja és készséggel elismeri, hogy a mi derek, lelkes polgárságunk mindenhol jelen van, a hol a közügynek, részvételével hasznos szolgáltatást tehet.

A budapesti „Székely egyesület“ tagjaitól a következő távirat érkezett: „A székelyudvarhelyi Székely Társaságot székely szeretettel üdvözlük: a Székely egyesület tagjai.“

Köszönetünket fejezzük ki tehát mindazoknak, kik ezt a városunkra oly fontos és nagyérdékű ügyet a megvalósulás felé eljuttatták és szent bizalommal tekintünk a jövő elé, mely hívta lesz városunk jó hírnevét szélesebb körökben is elismertetni. Csak így előre a megkezdett uton, és akkor az eredmény nem maradhat el.

KÜLÖNFÉLÉK.

TESTVÉREMNEK.

Írta: DR. NAGY GYÖRGY.

Szakadnod kell a szeretet köréből,
Parancsol a könyörtelen kenyér.
Bálok zenéje, álom álmodása
Szegény leánynak csak mesében él.

„Virág a lány!“ hallottam mondogni;
A szegény leány akkor oly virág,
Melyet az uthoz nagy közel ültettek,
Hol por lepi, szél lopja illatát.

Te jó leányka! menni fogsz oly szívvél,
Mit édes anya gyomlált gondosan
S hiszed, hogy a kik összejönnek veled
Azoknak is oly tiszta szíve van.

Nagy szeretettel fogadod be őket,
Mint gyöngyvirág a ravasz méheket,
Kik hálakép a jószívű virágot
Kifosztják, rajta sebet ejtenek.

Kimész a nagy világba, hol szüntelen
Idétlen árnyak reád ásitának,
Mit az irigység szó hazug szavakból,
Mert bántja azt a megmunkált falat.

Irigyli, hogy a kis, apádan árva
A nyomor zsákmányául nem esett,
Fenntartja tisztességesen szegénykét
Nehéz munkával szerzett kereset.

Menj csüggedetlen! A nehéz órában
Édes anyánkra gondold szüntelen;
S meglásd, velem tapasztalás mondatja,
Szíved kertjében gyom sosem terem,
Szerencsétlenné nem léssz sohasem.

— Hihetetlen hírek.

Mondják: hogy zenészeink az udvarhelyi térszenet a nyár folyamán Homoródon fogják tartani;

mondják, hogy mielőtt a „Malomárokba“ vizet eresztenének, előbb alaposan kifogják tisztítani;

mondják, hogy a „Székely nagygyűlés“ fogadására városunkban egy nagy hölgybizottság alakult;

mondják, hogy tekintettel a kiállításban levő jó termésre, a péksütemények máris nagyobbak lettek;

mondják, hogy a „Tóutca“ már minden pocsolya kiszaradt;

mondják, hogy a „Kossuth-utca“ a héten egy sátoros cigányt se lehetett látni;

mondják, hogy a virágok városunkban azért drágultak meg, mert némelyik hölgy egy egész kertet visel a kalapján.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Imakönyvek
 Budapesti és vidéki kiskereskedésben Székelyudvarhelyt.

— **A földmivélsügyi miniszter** vármegyénkben gazdasági szakértőknek, illetve tudósítókna a következőket nevezte ki: Ugron Gáspár, Jeddy Tamás, Balázs Sándor, Sándor Ferencz (Homoródszentpál), Tóth Péter (Vargyas), Vajna Antal (Székelyudvarhely), Gagy Lajos (Eted), Gagy László (Ujzékely), Baró Orbán Ottó (Lengyelfalva), Czirmes Bálint, Tóth György (Bögöz).

— **Közügyülés.** A Polgári Önképzőegylet vasárnap e hó 17-én tartotta közgyűlését saját helyiségében elég szép számmal egybegyűlt tagok jelenlétében, Solymossy Endre elnökele mellett. Elnök a megjelenteket szívélyesen üdvözölve, a közgyűlést megnyitja. Majd Csillag József titkár olvasta fel az évi jelentést, melynek adatait már lapunk egyik számában részletesen ismertettük; ugy ezt, mint a pénztárnok, könyvtárnok, gazda jelentéseit, valamint a mult évi zárszámadat és a folyó évi költségeloirányzatot egyhangulag tudomásul vették, a tisztikarnak a felmentvényt megadták és a nyomban megejtett választáson ugy a tisztikart, mint a választmányt újból egyhangulag megválasztották. A közgyűlés kiváló momentuma volt, midőn Solymossy Endre elnök elismerő szavakban bejelentette, hogy Embery Árpád tanár, a tél folyamán tartott előadásának tiszteletdíját 10 koronát az elnökségnek azon óhajával bocsátotta rendelkezésére, hogy azzal azt az iparossegédet jutalmazza, a ki munkaadójánál, azzal egyetértve, békés munkálkodásban a leghosszabb időt töltötte el. Elnök azután jelenti, hogy erre a kitüntetésre a választmány, bár még másokat is talált, de legméltóbbnak Potor Gergely segédet tartja és a jelenlevő kitüntetettnek a díjat remek beszéd kíséretében, a jelenlevők zajos éljenése mellett átadta.

— **Bartók ünnepély.** A helybeli ref. egyházközség a ref. kollegiummal karöltve f. hó 17-én impozánsan ünnepelte meg néhai dr. Bartók György erdélyi ref. püsköpök emlékét. Ez alkalomból ünnepélyes istentiszteletet rendezett, melyen az alkalmi imát a töle megszokott magas szárnyalásban Vajda Ferenc ref. esperes, a néhai ünnepelt szellemi nagyságából eredő humanus gondolkodásmódja, erős kötelességtudása és munkaképessége által méltán kiérdemelt hálás elismeréseket, visszaemlékezést magában foglaló, lendületes igen szép alkalmi beszédet pedig Biró Sándor ref. kollegiumi vallástanár tartotta. Az ünnepélyen közreműködött a kollegium ifjusági dalkara is egy alkalmi ének szám precíz előadása által.

— **Összeütközések.** Az az eset melyet már lapunkban néhányszor szóvá tettünk és melynek orvoslására egyleteink és intézményeink vezetőségeit többszörösen figyelmeztettük, vasárnap sajnálatunkra megisméltődött, mert ugyanegy időszakra volt hirdetve a polgári „Önképző”, a „Székely Társaság” és a jótékony „Nőegylet” gyűlése, sőt ez utóbbi kettő nemcsak ugyanazon órára, de ugyanazon helyre is hivatott össze a vármegyeház kistermébe és csak természetesen, hogy a „Székely Társaság” udvariasságból a „Nőegyletnek” adta az elsőséget. Ezt nem mint megrovást, de mint figyelmeztetést említ-

jük, mert tudomásunk szerint pünkösöd másodnapjára ismét ilyen összeütközés előtt állunk, amennyiben a „Székely Dalegylet” már régebben akkora hirdette setahangversenyyel egybekötött táncvigalmát; ujabban pedig a műkedvelői társaság ugyanarra a napra hirdeti a „Cifra nyomoruság” előadását. Az ilyen összeütközéseket a rendezőségeknek lehetőleg kerülni kell, mert az egy napra és talán épen véletlenül egy órára hirdetett gyűlések és jótékony mulatságok megosztják a közönséget és ez a megosztás a jótékony célt is érzékenyen megkárosítja. A „Székely Dalárda” is vasárnapra, e hó 24-ére hirdeti gyűlését, pedig tudvalevőleg azon a vasárnapon az unitárius új templom felszentelési ünnepe lesz, mely a közönség figyelmét az egész napra le fogja kötni. Ajánljuk ezt a körülményt az érdekeltek jóakaró figyelmébe.

— **A református leányiskolában** az évről vizsga folyó év május 23-án tartatik. Délelőtt 8—12-ig a III, IV, V, VI. osztály, délután 2—5 ig az I. és II. osztály.

— **Jótékony nőegyletünk** vasárnap d. u. 3 órakor, a vármegyeház kistermében özv. dr. Szabady Ferencné alelnök vezetésével választmányi ülést tartott, melyen sajnálatos módon tudomásul dr. Damokos Andorné Domahidy Elza elnöknő lemondását, akinek érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta és Szabadyné alelnök indítványára az egyesület összes tagjai által sajátkezűleg aláírandó, közadakozásból készitendő emlékalbumot küldenek hozzá, tekintettel nyolc évi buzgó működésére. Az elnöki állást pedig a januári tisztújító közgyűlésig nem töltik be, hanem annak vitelével Szabady Ferencné és Homolay Lajosné alelnökök bizattak meg. Ezután Nagy Elemér titkár tett jelentést az egyet fillérestéleynéinek eredményéről. Majd kapcsolatosan kimondották, hogy jövőre szintén két hetenként fogják a fillérestéleket rendezni, mert ez a rendszer jónak, eredményesnek bizonyult s a műsorok díjtalan közléseért a „Székely-Udvarhely”-nek is jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Végül segély iránti kérvények kerültek elintézésre.

— **Házasság.** Katona Ferenc firtosmartonosi unitárius lelkész e hó 12-én tartotta egybekelését Simon Zsuzsa kissszonnyal. Tartós boldogságot kívánunk az új frigyre.

— **A székelyföldi erdők felszabadítása** ügyében Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter és Mezössy Béla államtitkár ezeltől egy evvel a báró Orbán Ottó és Betegh Pál főszerkesztők által szervezett nagy küldöttségnek, mely előtük tisztelgett, ígéretet tettek. Az ígéret beváltását türelemmel vártuk. Napról napra lestük az államtitkár érkezésének híret. Hiába. Az államtitkár csak nem jött. A székelyföldi erdők továbbra is rabságban sanyolódnak. Dr. Nagy György székely képviselőnk pedig interpellált; magunk is sürgettük a székelység kérvényének és az országgyűlés rendelkezésének végrehajtását. Azonban a miniszter és államtitkár urak azzal máig még adósok. Csak nem akarják a várakozás sorvasztó sirjába asni a székelység jogos kívánságait, mint a b. e. Molnár Józsiás akcióját!? Ezt nem engedjük; az ígéret minket nem boldogít. Tetteket várunk mielőbb. A székely nép immár türelmetlen-

kedik és újabb kérvénnyel akar az országgyűléshez folyamodni, vagy pedig szerződési jogánál fogva pórt indit a másik szerződő fel: az állam ellen. Ez utóbbira csak a végső szükség kényszerítheti. Ne idezzék elő illetékes helyen ezt a végső szükséget. Rovják le az adósságot...

— **Követésre méltó példa.** Fiafalva község képviselőtestülete a közel napokban tartott képviselőtestületi gyűlésén határozatilag kimondotta, hogy a községbeli korcsmárosok üzleteiket szombat d. u. 6 órától hétfőn reggeli 6 óráig kötelesek becsukva tartani, s ezen idő alatt senkinek italt ki nem szolgáltathatnak. Derék és követésre méltó példa, bár így lenne mindenütt, akkor nem volna nyomor, vándorlók, koldusbot, erkölcsi züllés! A kezdeményezés dicsősége Geréb Zsigmond unitárius lelkészé ki szóval és tettel folyton arra törekedik, hogy a népet az előhaladás útjára térítse. Sok ilyen vezetőt, mert ha szurós töviset terem is itt ott e munkálkodás. de hajtani fog utána egy jobb kor esirája. A képviselőtestületi tagok pedig ha már e valóban üdvös határozatot meghozták hisszük annak teljes egészében is érvényt szereznek. Ugy legyen.

— **A székelykereszturi unitárius gimnázium** igazgatósága f. évi május 26-án (kedden) délelőtt 10 órakor a gimnázium nagytermében tanári beiktató ünnepélyt tart a következő tárgysorozattal: 1. Himnusz Glucktól. Énekliz az ifjusági dalkör. 2. Megnyitó beszéd. Tartja vargyasi Daniel Lajos gimn. felügyelő gondnok. 3. Székfoglaló értekezéseket olvassák fel az alább megjelölt cimekkel: a) Nagy Lajos tanár Népművészeti emlékeink, b) Gálfalvi Sámuel tanár A jellemképzés fontossága magyar középiskoláinkban, c) Szentmártoni Kálmán tanár A történettanítás újabb irányai, d) Péter Lajos tanár, Arany Toldijának nevelő jelentősége. 4. Beiktató beszéd. Tartja Pap Mózes igazgató. 5. Szózat Vörösmartytól. Énekliz az ifjusági dalkör. Délután 1 órakor a „Korona”-szállodában közebed.

— **Nyelc nap Londonban.** Folyó évi június 20-an, július 15-én és augusztus 20-án indulnak Budapestről a tanulmányut résztvevői, kik a magyar kiállítás alkalmából London világváros csodáit látni kívánják. E kirándulás részvételi díja 600 K, mely összesen kívül az indulástól az ut befejezéseig egy fillér kiadás sem lesz. Az augusztusi csoporttal dr. Boros György kolozsvári unitárius theologiai dékán is utazik, aki e hó 24-én az itteni unitárius templom felszentelési ünnepélyén résztvesz és az érdeklődőknek nagyon szívesen szolgál felvilágosítással az utazás iránt. Különben „London és a londoni élet” cím alatt dr. Molnár Ákos orsz. képviselő, aki a tanulmányi kirándulást rendezzi, tájékoztató füzetet is adott ki, mely 1 korona bolti árért megszereshető.

— **Halálozás.** Gracza György, kitűnő író, a „Budapest” című lapnak több mint 20 éven át volt szerkesztője, a magyar szabadságharcnak egyik legbuzgóbb és leglelkesebb krónikása, a mult heten Budapesten 52 éves korában meghalt.

— **Rabló cigányok,** Elekes István 53 éves kecseturjfalusi lakos, napszamos e hó 13-án este 9 órakor Ujzékely községből utazott haza falujába és utközben találkozott Varga Sári körispataki és Bódi Róza siménfalvi cigánynőkkel kik beszélgetés közben megtudták, hogy Elekes Istvánnál pénz van; Elekes Dénes siménfalvi lakos korcsmájában egy liter pálinkát vettek, abból Ele-

kes Istvánt lerészegítették, azután együttesen — azon ürügy alatt, hogy ők is Keceturjfaluba utaznak — elindultak; alig értek Simenfalva község felső végebe, a két cigánynő hirtelen Elekes Istvánra vetette magát, Bódi Róza torkon ragadta és Varga Sári a nyakában egy szalagra felkötve volt pénzes zacskót 9 korona tartalommal leszakította, és ezután mint a kik dolgukat jól végezték futásnak eredtek, de ugy látszik, vesztükre, mert a Nemezis utolérte őket; az épen arra portyázó Boros János és Gáspár András csendőr a segélykiáltást meghallva, a menekvő cigánynőket üldözöbe vette és elfogta, kiknél a rabolt pénzt megtalálták és a székelykereszturi kir. járásbírósnak átadták.

— **A székelykereszturi unitárius gimnázium** ifjusága folyó évi május 28-án az intézet nagytermében a „Kirándulási alap” javára majális rendez. Belépődíj: személyjegye 2 K, családjegy 3 személyre 5 K, minden további személyért 1 K, deákjegy 1 K. Kezdeté este 7 órakor.

Szerkesztői üzenetek.

192. Fiafalva. Előfizetése folyó évi július 1-ig rendben van. Szíves üdvözlét.

F. Sz. L. Budapest. Aggasztó, hogy olyan régen hallgatsz és még utolsó levelémre se választottál. Nyugtass meg és írd mielőbb.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

212—1908. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a homoród-oklándi kir. járásbírósnak 1903. évi Sp. 612—2 sz. végzése következtében Dr. Bodor Tivadar ügyvéd által képviselt Költő Sándor sepsiszentgyörgyi lakos javára Bartha Andor bardóci lakos ellen 81 K 74 f s jár. erejéig 1905. április hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1440 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 6 borju, 6 tehén, 2 bika nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a h.-oklándi kir. járásbírósnak 1907. V. 348—5. sz. végzése folytán 81 K 74 f tőkekövetelés s eddig összesen 14 K bíróság már megállapított költségek erejéig Bardocon az alperes lakásán leendő eszközésére 1908. évi május 25-én délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt H.-Okládon, 1908. május 15. napján.

Pollák Ignácz,
kir. bír. végrehajtó.

VAN, de soká **nem lesz**

ilyen olcsó ár!

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. sz. alatt WEISZ ÁRMEN UTÓDA butoraktáros üzletes készletét — átköltözés miatt — eddig nem létezett olcsó áron azonnal eladja.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka
egy régióknak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvényéknél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsöléséknél, sőt sülékben használva.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K.1.40 és K.2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **D. Richter** gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. • Mindennapi szétküldés.

Képes levelezőlapok, finom hazai
levélpapírok dobozokban és do-
boz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL
könyv-, zenemű- és papírkereskedésben Székelyudvarhelyt
Nevjegyek izléses kivitelben készíttetnek

Egy fejős tehén (törpe, fehér-szürkés szőrű, mind a két füle vágott és egyik szarva bélyeges) **elveszett.** Szives értesítést **Bertalan József** kér Zetelakán.

Szám 524—1908. k. i. Homoród járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye homoródi járásában nyugdíjazás folytán megüresedett **kisbaczoni körjegyzői állásra**, mely alá Kisbaczon, Magyarhermány és Bibarczfalva községek tartoznak, pályázatot hirdetek. — J a v a d a l m a z á s :

1. Törzsfizetés 1600 korona. — 2. Iroda általány 100 korona. — 3. Lakbér 300 korona. — 4. Iroda szolgálta és levélhordó fizetés 130 korona. — 5. Iroda fűtési illetmény 80 korona. — 6. Ügykörébe tartozó magánmunkálatok után szedhető díjak. — 7. Fuvar- és napidíjak szabályrendeletileg megállapítva.

Felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **május hó 22-én délután 4 óráig** nyújtsák be.

A választást 23-án délelőtt 10 órakor Kisbaczon község házában fogom megtartani.

Okland, 1908. évi május hó 9-én.

Szabady Tivadár, főszolgabíró.

Nagyérdemű közönség!
Van szerencsém tudomására hozni, hogy előnyösen ismert 12 éves

műasztalos üzletemet

Szekelyudvarhelyt, Kökereszt-tér 6. szám alá teljesen újonnan felszerelve, újra visszahelyeztem. — Készítek e szakba vágó mindenemű asztalos munkákat egyszerűtől a legszebb műkivitelig, magánterv vagy bármilyen ismert és modern ízlés szerint, bármilyen fanemekből. — Régi megrendelőimről legyen szabad kérni az ismételt bizalmat és ajánlásukat. Legfőbb törekvésem az, hogy e szakma terén, minden fokozott igény mellett azt valósítsam meg, mit bizalommal és meglepéssel várhatnak. — Teljes tisztelettel

VIZY FLÓRIS
MŰASZTALOS.

Egy tanuló 1-2 közép iskolás felvétetik.

Két darab kanca (egyik 10 éves, pejszőrű, homlokán csillag, hátsó jobb láb a szárcsa; a másik 6 éves, fekete-barna, balfüle vágott, homlokán csillag, nyakán láncsal felkötött csengettyű) **elveszett.** Szives értesítést: **Mihálykó Lőrinc** kér Márafalván

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Kitünő főzött ECET

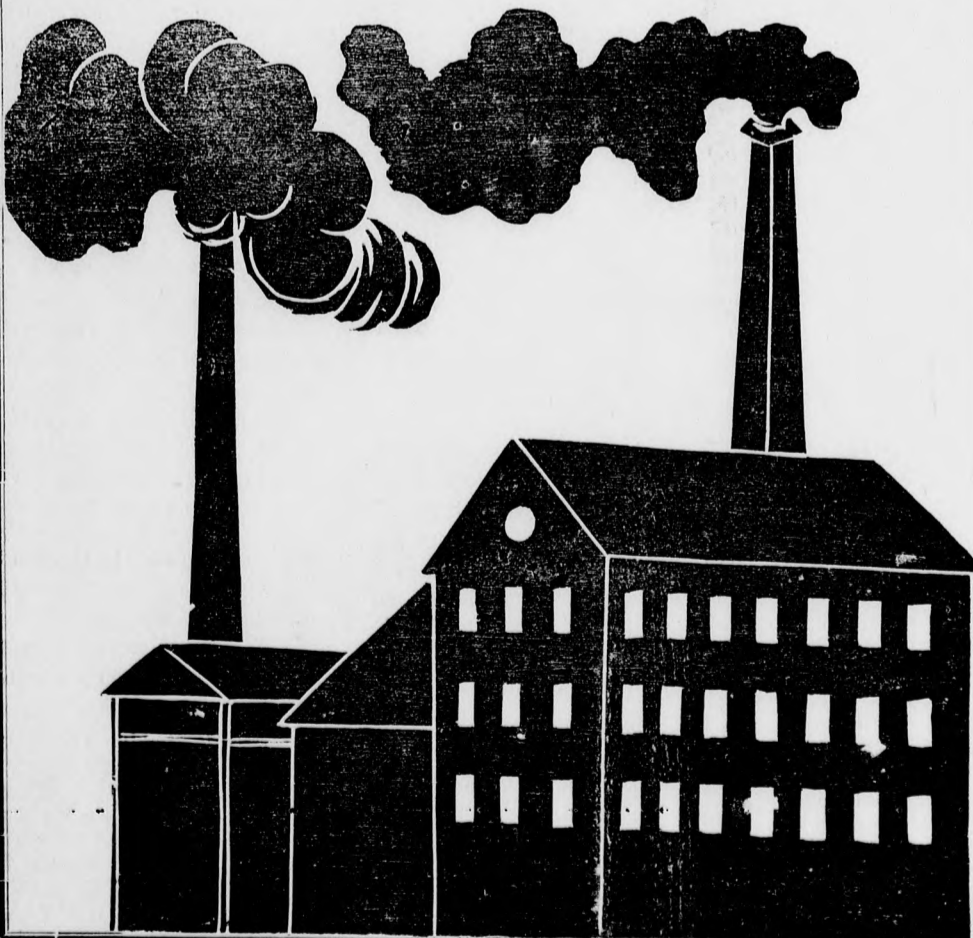
nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett k a p h a t ó

CSIA BALÁZS
ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. sz. alatt **jo minőségű honi gyártmány!**

Egy fillér megtakarítása EGY fillér nyereséget jelent. Sok fillért és koronát takaríthat meg, ha a

„SZÉKELY LEÁNY“-hoz címzett, most megnyílt

hengerműalmi lisztraktár és fűszerkereskedésben

Szekelyudvarhelyt, Kossuth.-u 2.sz. alatt (Flórián-ház) vásárol.

Lisztjeimet személyes felügyeletem mellett, saját hengerműalmomban öröklöttem s ezek legjobb minőségéről — próba-örletések után — úgy több jó nevű kenyérsütő, mint maga a vármegye örlető közönsége is a legelismertebben nyilatkozott és így lisztjeimmel minőség és olesóság tekintetében a helyi piacon legversenyképesebb vagyok; ezt pedig t. vevőim lelkiismeretes, pontos kiszolgálására, előnyére óhajtom érvényesíteni.

Nagyrá törekszem! Azt akarom, hogy rövid időn belül a „Székely leány“-hoz címzett üzletem vármegyeszerte a legjobb és legolesőbb fűszer- és lisztüzletnek ismerjessék el. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét a már többször kipróbált

speciális kenyérlisztemre, a melyből rendkívül jó ízű és könnyen nem száradó házi kenyér süthető.

Nincs festék és petróleum! Tisztelettel megjegyzem, hogy a n. é. közönség érdekében a liszt- és fűszerek feltétlen tisztasága, minden mellékiznek kikerülése végett, üzletemben petróleumot és festékféléket árusítani nem engedek. Árúim jóságát eddigi jó hírnevem biztosítja

A n. é. közönség szives pártfogását és sajtó érdekében való nagybecsű támogatását kérve és remélve, vagyok teljes tisztelettel:

FÁBIÁN JÓZSEF,
gőzfűrés- és hengerműalom-tulajdonos.